

Коваль Наталія

к.е.н., доцент

Прохорова Вікторія

студентка

Вінницький національний аграрний університет

м. Вінниця

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОЛІПШЕННЯ

Однією з причин економічної кризи сьогодення в Україні є значний спад виробництва. Перед усіма підприємствами нашої країни постає завдання щодо поліпшення використання основних засобів як основного фактора збільшення обсягів виробництва і результативності діяльності підприємств в цілому.

Поліпшення використання основних засобів полягає у підвищенні ефективності використання їх активної частини в часі і за потужністю. Головним бар'єром щодо усунення даної проблеми є те, що більшість українських підприємств ще нині мають у розпорядженні основні засоби, що дістались як спадщина від соціалістичної економіки. Для ефективного використання застарілих основних засобів підприємствам необхідно періодично їх модернізувати або проводити регулярні ремонтні роботи, якщо немає можливості списати їх з балансу чи інвестувати кошти в більш сучасні.

Доцільним буде провести аналіз введення в дію нових основних засобів окремо по найбільшим областям України. Будуть розглянуті Вінницька, Донецька, Київська, Одеська та Харківська області. Дані за 2010-2012 рр. зображені на рис. 1 [1].

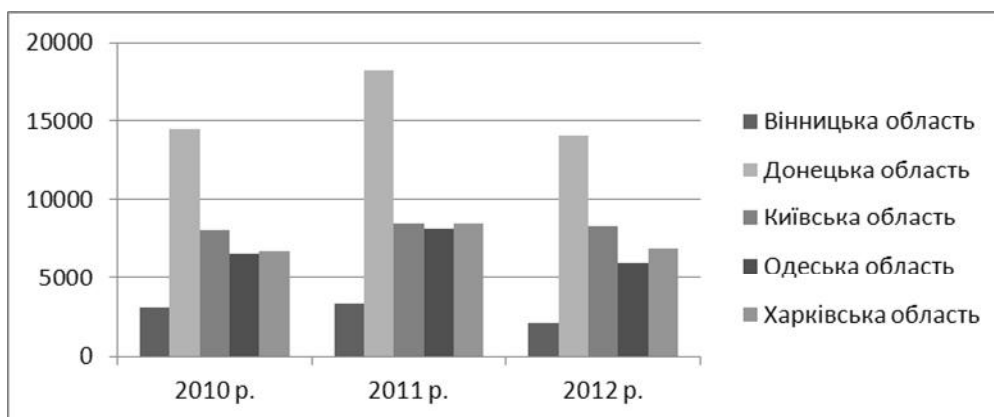

Рис. 1. Введення в дію нових основних засобів в окремих областях України, тис. грн.

За допомогою рисунка можна побачити, що найактивніше вводили в свою діяльність нові основні засоби підприємства Донецької області. Але хоч в 2011 році і спостерігався найвищий рівень введення нових основних засобів, у 2012 році простежується значний спад. Така тенденція до зниження рівня введення в дію нових основних засобів в 2012 році також притаманна підприємствам

Вінницької, Одеської та Харківської областей. Тільки Київська область протягом трьох років зберігає сталий рівень введення нових основних засобів на своїх підприємствах.

Поліпшення використання основних фондів може бути забезпечене або інтенсивним шляхом (підвищення завантаження основних засобів та збільшення рівня використання їхньої потужності), або екстенсивним, який є найбільш ефективним, адже важливе значення повинно надаватися насамперед таким напрямкам, які спрямовані на підвищення змінності роботи устаткування. На підприємствах необхідно домагатися оптимальної структури складових засобів праці, досягнення пропорцій між робочою силою і відповідними видами машин і устаткування, тобто повинна зростати питома вага прогресивного нового устаткування та удосконалюватись організація функціонування виробничої інфраструктури [2, с. 33].

Рівень використання основних засобів можна представити через ступінь їх зношення, адже в процесі експлуатації вони поступово втрачають свої корисні властивості внаслідок фізичного чи морального старіння. Якщо довіряти статистиці, то за 2012 рік найбільший ступінь зносу основних фондів простежувався в галузях транспорту і зв'язку (94,4%), сільського господарства, мисливства, лісовому господарстві (74,9%), промисловості (63%), галузі охорони здоров'я (50,8%) та будівництві (50,1%) [1].

Але цих показників недостатньо для зображення загального уявлення про ступінь використання основних фондів. Важливим також є аналіз динаміки зносу основних засобів в загальному по Україні за певний період. Дані за 2010-2012 роки представлені на рис. 2 [1].

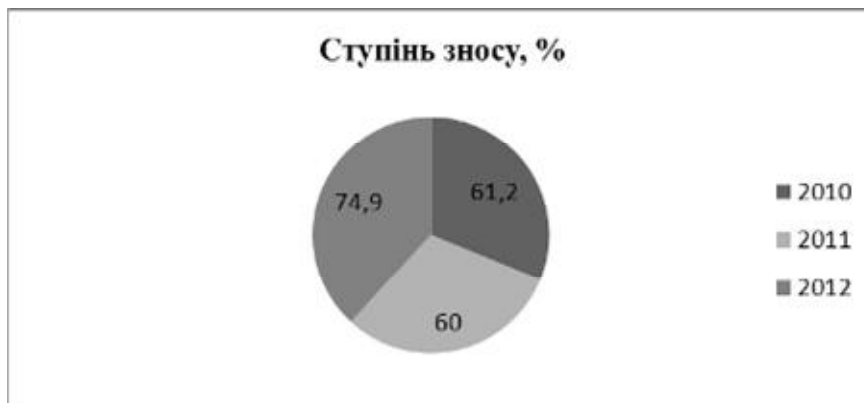

Рис. 2. Ступінь зношення основних засобів підприємств України за 2010-2012 рр.

Тепер видно, що з 2010 року рівень використання основних засобів різко зріс на 14,9%, не дивлячись на його сталість у період з 2010 по 2011 роки. На жаль, ця позитивна тенденція не гарантує того, що використовувались нововведенні основні засоби, адже проаналізовані результати рисунку 1 показують зворотнє.

Саме інтенсифікація і раціоналізація використання основних засобів, особливо що стосується сучасних основних фондів, призведе до покращення ефективності їх продуктивності.

Також задля проведення аналізу ефективності використання основних використовують узагальнюючі показники, такі як: фондівіддача (показує загальну віддачу від використання кожної гривні, витраченої на основні засоби), фондомісткість (характеризує скільки основних засобів закладено в кожній гривні виробленої продукції) та рентабельність, рівень якого визначається відношенням суми прибутку до середньорічної вартості основних засобів. Останній показник характеризує ступінь прибутковості підприємства, тому важливим є те, щоб даний показник був досить високим [3, с. 214].

Проведення аналізу ефективності використання основних засобів, досліджуючи вищенаведені показники, дозволить суб'єктам господарювання вчасно виявляти недоліки в своїй діяльності: чи то модернізувати застарілу техніку, чи ліквідувати незадіяні обладнання, чи вдосконалювати управління виробництвом на базі сучасної комп'ютерної техніки тощо, що, в свою чергу, підвищить темпи випуску продукції, адже це є основою прибутковості окремо підприємств і економіки країни в цілому.

Список використаних джерел

1. Державна служба статистики [сайт]. — Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 10.11.2013 р.).
2. Кущик А.П., Коротя А.В. Підвищення ефективності використання основних засобів на підприємстві / А.П. Кущик, А.В. Коротя // Вісник Запорізького національного університету. – 2011. – №3 (11). – С. 30-36.
3. Чорна І.О. Ефективність використання основних виробничих фондів та розробка пропозицій щодо її поліпшення / І.О. Чорна // Держава та регіони. – 2009. - №2. – С. 212-216.

